



NÆRSTÅENDES REPRESENTASJONSRETT I ØKONOMISKE FORHOLD

Innledning

I vergemålsloven § 94 (L. 26.3.2010 nr. 9 om vergemål) står denne bestemmelsen:

§ 94. Nærstående representasjonsrett

Nærstående har etter reglene i denne paragrafen rett til å representere et familiemedlem som på grunn av sinnslidelse, herunder demens, eller alvorlig svekket helbred, ikke lenger er i stand til å ivareta sine økonomiske interesser. Den nærstående har rett til på familiemedlemmets vegne å foreta økonomiske disposisjoner som gjelder familiemedlemmets bolig og daglige underhold. Den nærstående har også rett til å sørge for betaling av offentlige skatter og avgifter og av forpliktelser som følger av gyldige låneavtaler familiemedlemmet har inngått. Den nærstående kan si opp betalingsoppdrag som nevnt i § 93.

Som nærstående regnes følgende personer som har fylt 18 år, og som ikke er under vergemål:

- a) ektefelle eller samboer
- b) barn
- c) barnebarn
- d) foreldre

En nærstående har bare representasjonsrett dersom samtlige medlemmer med høyere prioritet etter rekkefølgen som følger av første punktum, skriftlig har frasagt seg retten til å representere familiemedlemmet.

Nærståendes representasjonsrett etter denne paragrafen gjelder ikke hvis det er oppnevnt verge for familiemedlemmet, og heller ikke i den utstrekning forholdet omfattes av en fremtidsfullmakt.

§ 85 gjelder tilsvarende.

Representasjonsretten vil i første rekke være aktuell å ta i bruk overfor bank og andre finansinstitusjoner. Den vil bare gjelde når familiemedlemmet selv ikke er i stand til utføre det som skal til for å ivareta sine økonomiske interesser, for eksempel å betale sine regninger, og den gjelder bare økonomiske forhold.

I dette informasjonsskrivet vil vi så langt råd er forklare nærmere om hva representasjonsretten går ut på.

Helsetilstand.

Redusert helsetilstand må dokumenteres med legeattest, som må omfatte et eller flere av de diagnosealternativene som er nevnt i lovbestemmelsen. Det må fremgå at den reduserte helsetilstanden fører til at familiemedlemmet ikke kan ivareta sine økonomiske interesser. Ta med legeattesten til banken.



Representasjonsrettens omfang.

Representasjonsretten gir rett for den nærstående til å gjøre følgende disposisjoner på vegne av familiemedlemmet:

- Betale regninger som gjelder bolig
- Betale for daglig underhold
- Betale skatt og offentlige avgifter
- Betale på lån som familiemedlemmet har

Den gir ikke adgang til kjøp og salg av familiemedlemmets eiendeler utover vanlige forbruksartikler

Representasjonsretten gir ikke adgang til at den nærstående skal få *generell* disposisjonsrett på familiemedlemmets bankkonto. Det vil i så fall kunne føre til misbruk. I dag betales regninger i stort omfang på nettbank. Dersom regninger som kommer til betaling i nettbanken av ulike årsaker ikke blir betalt automatisk, kommer purring som regning på papir. I slike tilfeller må den nærstående ta med regningen til banken og kreve den belastet på konto som tilhører familiemedlemmet.

Strekker ikke den nærståendes representasjonsrett til, må den nærstående isteden søke om *vergemål* for familiemedlemmet. I så fall kontaktes Statsforvalteren for å få tilsendt søknadsskjemaer. Nærmere informasjon gis på www.vergemal.no og <https://www.statsforvalteren.no/ov>

Nærmere om de enkelte type disposisjoner:

Betalinger som gjelder bolig.

Eksempel på det er husleie eller fellesutgifter. Det er også forsikringspremie for boligeiendom og innbo, samt helt nødvendige vedlikeholdskostnader.

Betalinger for daglig underhold.

Eksempler er utgifter til mat, klær, aviser, tv, digitale nettverk, medisiner, lege, tannlege, transport. Men det kan også tenkes andre utgifter som folk flest har og som må betales for å unngå mislighold og inkasso. Banken kan bare godta regninger som er utstedt til familiemedlemmet.

Ikke alle utgifter til det daglige underhold for familiemedlemmet kommer som på regning. Mat gjør det for eksempel ikke. Familiemedlemmet må derfor kunne gjøre kontantuttak på bankkontoen. Statsforvalteren legger til grunn av uttaket ikke bør overstige kr 3.000,- pr. uke.

Betale skatt og offentlige avgifter.

Under dette faller for eksempel restskatt og forskuddsskatt. I tillegg kommer kommunale avgifter, herunder eiendomsskatt.



Betjene lån som familiemedlemmet har.

Vanligvis trekkes renter og avdrag på et lån automatisk på låntakerens brukskonto. Kommer betalingskravet på papir, må den nærstående gå i banken og be om at familiemedlemmets konto belastes. Det kan ikke tas opp nye lån, eller utvide lån som vedkommende har.

Si opp betalingsoppdrag.

Løpende betalingsoppdrag som familiemedlemmet har kan stanses av den nærstående. Dette vil særlig gjelde betalinger som familiemedlemmet ikke har behov for.

Ytterligere veiledning

Dersom noe er uklart eller det trengs veiledning ved utførelsen av vergemålet, står Statsforvalteren til tjeneste. Ta derfor gjerne nærmere kontakt med oss.

Postadresse:

Statsforvalteren i Oslo og Viken
Vergemålsavdelingen
Postboks 325
1502 Moss

Besøksadresser:

Stensberggaten 27, Oslo
Vogts gate 17, Moss
Dr. Hansteinsgate 9, Drammen
Telefon: 69 24 70 00
E-post: sfovpost@statsforvalteren.no
<https://www.statsforvalteren.no/ov>